

Sygn. akt VI Ga 528/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Marta Zalewska

Protokolant: Agnieszka Kozłowska

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2021 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: Syndyka Masy Upadłości Serwis (...) sp. z o.o. w upadłości w D.

przeciwko: T. B.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda co do pkt II i III wyroku Sądu Rejonowego w R. V Wydziału Gospodarczego z dnia 27 listopada 2020 r., sygn. akt V GC 1599/19

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

II. zasądza od pozwanego T. B. na rzecz powoda Serwis (...) sp. z o.o. w upadłości w D., na rzecz którego działa Syndyk ustawowe odsetki za opóźnienie od kwot:

- 169,06zł od dnia 5 lipca 2017r.

- 170,18zł od dnia 10 sierpnia 2017r.

-170,18zł od dnia 23 sierpnia 2017r.

- 170,47zł od dnia 28 września 2017r.

- 170,47zł od dnia 6 września 2017r.

- 172,36zł od dnia 16 października 2017r.

- 172,36zł od dnia 19 października 2017r.

- 169,99zł od dnia 16 listopada 2017r.

- 169,99zł od dnia 23 listopada 2017r.

- 168,22zł od dnia 12 grudnia 2017r.

- 168,22zł od dnia 29 grudnia 2017r.

- 166,83zł od dnia 1 lutego 2018r.

-165,95zł od dnia 20 lutego 2018r.

- 167,11zł od dnia 30 marca 2018r.

- 168,81zł od dnia 16 maja 2018r.

- 168,81zł od dnia 21 maja 2018r.

do dnia zapłaty

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.367,89zł (dwa tysiące trzysta sześćdziesiąt siedem złotych, osiemdziesiąt dziewięć groszy) tytułem kosztów procesu

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 220zł (dwieście dwadzieścia złotych) tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI Ga 528/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 listopada 2021 r.

Powód Serwis (...) Sp. z o.o. w D. wniósł o zasądzenie od pozwanego T. B. kwoty 6 507,82 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot i dat wskazanych w pozwie oraz kosztów procesu.

Kwota dochodzona pozwem stanowiła skapitalizowane odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych naliczone od zapłaconych po terminie należności wynikających z faktur VAT wystawionych przez powoda na rzecz pozwanego z tytułu umów sprzedaży. Ponadto powód dochodził rekompensat, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, od każdej transakcji handlowej udokumentowanej fakturą VAT w wysokości 40 EUR wnosząc o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od sumy rekompensat oraz skapitalizowanych odsetek zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.p.c.

W sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu wg. norm przepisanych. Pozwany przyznał, że nieterminowo regulował na rzecz powoda płatności wskazane w pozwie oraz, że strona powoda na jego prośbę zgodziła się na spłatę należności głównych wskazanych w fakturach VAT bez odsetek oraz zryczałtowanych kosztów odzyskiwania należności. Wskazał przy tym, że przystąpił do spłaty należności, a powód nie podejmował wobec niego działań o charakterze windykacyjnym, w tym nie kierował sprawy na drogę postępowania sądowego. Pozwany podkreślił, iż wobec powyższego należało przyjąć, iż pomiędzy stornami doszło do bezterminowego odroczenia terminu płatności lub zwolnienia z długu co do należności ubocznych dochodzonych przez powoda.

Wyrokiem z dnia 27.11.2020 r. Sąd Rejonowy w R.V Wydział Gospodarczy zasądził od pozwanego T. B. na rzecz powoda Serwisu (...) sp. z o.o. w D. kwotę 6.507,82 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 3.460,50 zł od dnia 26.06.2019 r. do dnia zapłaty (pkt I); w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt II); zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.067 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt III).

Sąd I instancji uznał, że w realiach sprawy spełnione zostały przesłanki do żądania przez powoda rekompensaty w kwocie 40 euro znajdującej podstawę prawną w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 08.03.2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Pozwany z kolei nie wykazał by strony zawarły porozumienia w zakresie zwolnienia pozwanego z obowiązku zapłaty należności ubocznych w postaci odsetek oraz rekompensat za koszty odzyskiwania należności. Pomiedzy stronami nie doszło też do bezterminowego odroczenia terminu płatności. Sąd uznał powództwo za zasadne w zakresie żądania powoda zasądzenia należności głównej, tj. kwoty 6 507,82 zł wraz z ustawowymi

odsetkami za opóźnienie od kwoty 3 460,50 zł (skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych) od dnia 26 czerwca 2019 roku, tj. od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Sąd oddalił powództwo w zakresie ustawowych odsetek za opóźnienie od łącznej kwoty rekompensat za koszty odzyskiwania należność uznając, że rekompensata za koszty odzyskiwania należności ma charakter komplementarny i w stosunku do niego powodowi nie przysługuje żadne roszczenie uboczne.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. uznając jednocześnie, że niezbędnym kosztem nie była kwota 300,89 zł żądana tytułem kosztów dojazdu pełnomocnika powoda na rozprawę w dniu 17.09.2020 r. Sąd wyjaśnił, że pełnomocnik powoda nie wykazał aby faktycznie wydatkował tę kwotę na dojazd do sądu w dniu 17.09.2020 roku ponadto pełnomocnik określił stawkę za 1 km dojazdu do sądu w kwocie 0,8358 zł, ustalonej jako górny limit w § 2 pkt 1 lit b rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów (...) które w ocenie Sadu I instancji nie odnosi się do kosztów postępowania sądowego w sprawach cywilnych, które są regulowane w przepisach k.p.c. Sąd argumentował także, że powód ma siedzibę w D. dlatego nieracjonalne i niecelowe było dokonanie wyboru pełnomocnika procesowego z K. tym bardziej, że przedmiotowa sprawa nie należała do skomplikowanych ani pod względem prawnym ani faktycznym. Profesjonalnej pomocy prawnej mógł zatem udzielić powodowi pełnomocnik procesowy z Kancelarii Prawnej znajdującej się w D. lub w R..

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód (k.144) zaskarżając go w zakresie pkt II oraz pkt III (w części, w której Sąd oddalił wniosek o zasądzenie zwrotu kosztów dojazdu na rozprawę). Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił:

1. naruszenie art. 481§1 i 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie,
2. naruszenie art. 98§1 w zw. z §3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, iż zawnioskowane przez stronę powodową koszty dojazdu na rozprawę pełnomocnika strony będącego adwokatem nie są celowe i niezbędne,
3. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym nieustaleniu, że strona powodowa poniosła koszty stawiennictwa na rozprawie w kwocie 300,89 zł.

W oparciu o ww. zarzuty powód wniósł o:

- zmianę w pkt I zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz strony powodowej odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot: 169,06zł od dnia 5 lipca 2017 r.; 170,18zł od dnia 10 sierpnia 2017 r.; 170,18zł od dnia 23 sierpnia 2017 r.; 170,47zł od dnia 28 września 2017 r.; 170,47zł od dnia 6 września 2017 r.; 172,36zł od dnia 16 października 2017 r.; 172,36 zł od dnia 19 października 2017 r.; 169,99zł od dnia 16 listopada 2017 r.; 169,99zł od dnia 23 listopada 2017 r.; 168,22zł od dnia 12 grudnia 2017 r.; 168,22zł od dnia 29 grudnia 2017 r.; 166,83 zł od dnia 1 lutego 2018 r.; 165,95zł od dnia 20 lutego 2018 r.; 167,11zł od dnia 30 marca 2018 r.; 168,81zł od dnia 16 maja 2018 r.; 168,81zł od dnia 21 maja 2018 r. do dnia zapłaty;
- zmianę pkt III zaskarżonego wyroku poprzez podwyższenie zasądzonych kosztów procesu z kwoty 2.067,00 zł do kwoty 2.367,89 zł;
- zasądzenie od pozwanego na rzecz strony powodowej kosztów procesu za postępowanie przed Sądem II instancji.

W odpowiedzi na apelację (k.219) pozwany wniósł o jej oddalenie. Jednocześnie podniósł, że z odpisu KRS strony powodowej wynika, że w dniu 16.02.2021 r. ogłosiła ona upadłość.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja była zasadna.

Na wstępie wskazać należy, że postanowieniem z dnia 16.02.2021 r. Sąd Rejonowy w R., Wydział V Gospodarczy – Sekcja ds. Restrukturyzacyjnych i Upadłościowych, ogłosił upadłość w stosunku do dłużnika Serwisu (...) sp. z o.o. w D. w sprawie o sygn. VGU 531/20 (k.207). W związku z tym tut. Sąd postanowieniem z dnia 07.10.2021 r. zawiesił postępowanie apelacyjne na podstawie art. 174§1 pkt 4 k.p.c. (k.211) i kolejno wezwał do udziału w sprawie w miejsce powoda Syndyka masy upadłości z udziałem którego kontynuowane było postępowanie apelacyjne.

Sąd Okręgowy podzielił zarzut apelacji w zakresie zasadności naliczania przez stronę uprawnioną odsetek za opóźnienie od kwoty uzyskanej rekompensaty na podstawie art. 10 ustawy o terminach zapłaty transakcjach handlowych (dalej: Ustawa).

Na etapie postępowania apelacyjnego nie kwestionowane już było samo uprawnienie powoda (wierzyciela) do żądania owej rekompensaty. Ugruntowane jest już stanowisko, że uprawnienie takie nie zależy od spełnienia dodatkowych warunków poza tym, że wierzyciel spełnił swoje świadczenie oraz nabył prawo do żądania odsetek. Ponadto jest to uprawnienie, które nie zależy od tego, czy wierzyciel poniósł w konkretnej sprawie jakiegokolwiek uszczerbek w związku z opóźnieniem dłużnika w spełnieniu jego świadczenia, brak jest też konieczności wykazania, że koszty te zostały poniesione.

Co prawda Ustawa nie zawiera regulacji dotyczącej roszczenia o odsetki od rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, tym nie mniej Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że podstawę uwzględnienia żądania takich odsetek stanowi art. 481 § 1 i 2 k.c. Jak już wskazano powyżej rekompensata za koszty odzyskiwania należności przysługuje wierzycielowi bez konieczności wzywania dłużnika do jej zapłaty. Oznacza to, że art. 455 k.c. nie znajduje tutaj zastosowania, zaś art. 10 ust. 1 Ustawy łączy wymagalność roszczenia o zapłatę rekompensaty jedynie z chwilą opóźnienia w płatności przez dłużnika. Natychmiastowa wymagalność roszczenia o rekompensatę wynika z transpozycji art. 6 ust. 2 dyrektywy (...), zgodnie z którym stała kwota rekompensaty powinna być płacona „bez konieczności przypomnienia”.

W ocenie Sądu Okręgowego, okoliczność, że przewidziana w art. 10 Ustawy rekompensata stanowi rodzaj zryczałtowanego odszkodowania należnego wierzycielowi przemawia jednocześnie za uznaniem, że stanowi ona roszczenie materialnoprawne, do którego znajduje zastosowanie art. 481 k.c. w przypadku opóźnienia się dłużnika z jego spełnieniem. W razie opóźnienia w zapłacie rekompensaty za koszty odzyskiwania należności wierzyciel zatem może żądać odsetek ustawowych za opóźnienie z tego tytułu. Wbrew wyrażanym odmiennym stanowiskom, akcentującym podobieństwo rekompensaty do kosztów postępowania brak jest podstaw do wyłączenia tego uprawnienia wierzyciela, skoro spełnione są wszystkie przesłanki z art. 481 k.c. Odmienna interpretacja pozbawiałaby jakiegokolwiek praktycznego znaczenia reguły, zgodnie z którą roszczenie o zapłatę rekompensaty jest natychmiastowo wymagalne („bez wezwania”). Należy jednak podkreślić, że wierzyciel uprawniony jest do żądania jedynie odsetek ustawowych za opóźnienie, nie zaś odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, skoro opóźnienie dotyczy w tym przypadku nie świadczenia pieniężnego wynikającego z transakcji handlowej, lecz rekompensaty należnej z mocy ustawy. Z tych też względów, Sąd Okręgowy zmienił rozstrzygnięcie Sądu I instancji i uznał żądanie powoda za uzasadnione także w zakresie żądanych odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot szczegółowo wskazanych w pkt I sentencji wyroku. Zaskarżony wyrok Sąd Okręgowy zmienił na podstawie art. 386§1 k.p.c.

Sąd Odwoławczy uwzględnił także zarzuty apelacji dot. żądania zwrotu kosztów dojazdu pełnomocnika na rozprawę w dniu 17.09.2020 r. Niewątpliwie do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez pełnomocnika strony, który jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez niego koszty przejazdów do sądu y, przy czym suma kosztów przejazdów nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego (art. 98 ust 2 k.p.c. in fine). O ile kwestia kosztów dojazdu nie jest problematyczna w przypadku przejazdu środkiem komunikacji publicznej, w tym bowiem wypadku pełnomocnik koszty wykazać może zakupionym biletem O tyle trudności pojawiają się w przypadku dojazdu samochodem prywatnym a wynika to z braku jednoznacznej regulacji jak koszty te należy rozliczać. Istotnie powoływane przez Sąd I instancji Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów

(...) wprowadza pewien automatyzm ustalania kosztów przejazdu i można założyć, że niejednokrotnie oderwany on będzie od kosztów poniesionych w rzeczywistości, ponadto przepisy te kierowane są do osób pozostających w stosunku pracy. Tym nie mniej słusznie podnosił apelujący, że wykazanie kosztów dojazdu na rozprawę samochodem jest znacznie utrudnione a niejednokrotnie pozostawałoby dalece ocenne z uwagi na brak regulacji w tym zakresie. Nie ma bowiem przepisów, które decydowałyby o sposobie ustalania wysokości rzeczywiście poniesionych kosztów, czy wyjściową miała by być w takim przypadku cena paliwa, ilość przejechanych przez pełnomocnika kilometrów i średnie spalanie danego samochodu, czy też jak wskazuje apelujący koszty te miały by zostać wykazane rzeczywistym zużyciem paliwa poprzez wykazanie faktu tankowania pojazdu – do pełnego baku – przed rozprawą i po rozprawie, dla wykazania różnicy w ilości paliwa. Takie metody wydają się być zbyt niejasne i nastroczające trudności. Dlatego też Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że stawka wyszczególniona w ww. Rozporządzeniu tj. 0,8358 zł/km stanowi jedyny miarodajny współczynnik dla ustalenia wysokości kosztów ponoszonych w przypadku dojazdu pełnomocnika do Sądu samochodem, wobec braku innych regulacji, które można stosować w tym zakresie per analogiam.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienił rozstrzygnięcie Sądu I instancji w zakresie kosztów postępowania uwzględniając w ich ostatecznym rozliczeniu kwotę 300,89 zł stanowiącą iloczyn 360 km (trasa K. – R. – K.) oraz stawki 0,8358 zł/km.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi w całości stronę pozwaną jako przegrywającą.